

AAN DE SLAG MET DUURZAAMHEIDSCOÖRDINATIE

Steeds meer scholen willen duurzaamheid een vaste plek geven in onderwijs en organisatie. Maar hoe zorg je ervoor dat het verder reikt dan losse activiteiten van individuele enthousiastelingen? Een duurzaamheidscoördinator (DuCo) speelt hierin een sleutelrol: als aanjager en verbinder brengt hij of zij richting, structuur en impact. Deze tool biedt tips en functieprofielen voor scholen om duurzaamheidscoördinatie effectief vorm te geven.

TIPS VOOR SCHOOLLEIDERS

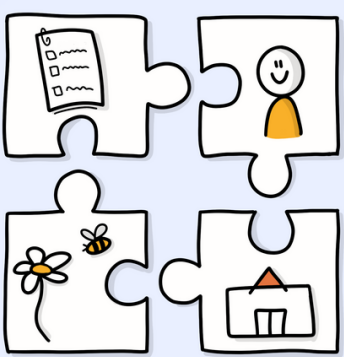
ORGANISEER DUURZAAMHEIDSCOÖRDINATIE OP DRIE NIVEAUS

Om duurzaamheid structureel te verankeren is coördinatie nodig op meerdere niveaus: leerling-, school- en koepelniveau. Samenwerking tussen coördinatoren op deze niveaus is essentieel. Leerling- en schoolniveau kunnen worden gecombineerd. Gebruik de functieprofielen in deze tool om coördinatierollen vorm te geven en kies daarbij mensen die intrinsiek gemotiveerd zijn.

SLUIT AAN BIJ DE EIGEN SCHOOLORGANISATIE

Richt duurzaamheidscoördinatie in op een manier die aansluit bij jullie schoolorganisatie en ambities. Verbind duurzaamheid waar mogelijk met bestaande speerpunten, zoals onderwijskwaliteit, internationalisering en burgerschap. Geef duurzaamheid een vaste plek in het koers- en/of schoolplan.

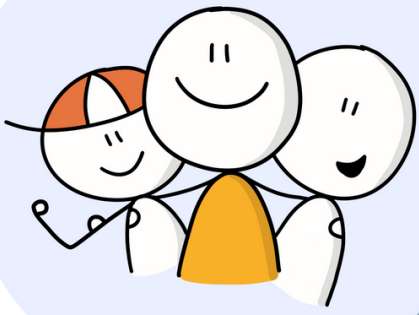

BESPREEK VERWACHTINGEN EN WERK MET EEN UITVOERINGSPLAN

Bespreek met de schoolleiding en duurzaamheidscoördinatoren de verwachtingen en stel samen doelen vast. Zorg dat tijd, budget, verantwoordelijkheid en mandaat aansluiten bij jullie ambities en taakverdeling. Dit geeft duidelijkheid en vormt een stabiele basis voor projectmanagement.

BIED RUIMTE OM LEERLINGEN EN COLLEGA'S TE BETREKKEN

Duurzaamheidscoördinatoren kunnen duurzame scholen niet alleen realiseren. Daarvoor is draagvlak en betrokkenheid vanuit de organisatie nodig. Support het betrekken van anderen door de coördinatoren en zorg ervoor dat leerlingen en collega's de ruimte krijgen om actief bij te dragen vanuit hun rol en interesses.

ZET IN OP PROFESSIONELE ONTWIKKELING

Duurzaamheidscoördinatie vraagt om specifieke kennis en vaardigheden. Faciliteer daarom professionele ontwikkeling, bijvoorbeeld via netwerkbijeenkomsten met andere scholen. Ook docenten zijn gebaat bij professionele ontwikkeling om duurzame thema's in het curriculum te integreren, bijvoorbeeld door de schoolomgeving te benutten of samen te werken met partners buiten de school. Laat duurzaamheid terugkomen op studiedagen.

TIPS VOOR DUURZAAMHEIDSCOÖRDINATOREN

BESPREEK VERWACHTINGEN EN WERK MET EEN UITVOERINGSPLAN

Bespreek met de schoolleiding en andere duurzaamheidscoördinatoren de verwachtingen en stel samen doelen vast. Zorg dat tijd, budget, verantwoordelijkheid en mandaat aansluiten bij jullie ambities en taakverdeling. Dit geeft duidelijkheid en vormt een stabiele basis voor projectmanagement.

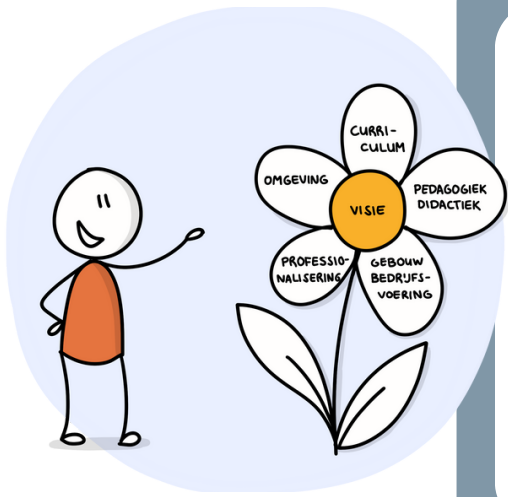

ZET IN OP CONTINUÏTEIT EN BORGING

Duurzaamheidscoördinatoren zijn belangrijk om te voorkomen dat duurzaamheid beperkt blijft tot losse, ad-hoc acties. Denk steeds na hoe duurzaam handelen kan worden geborgd, bijvoorbeeld door het vast te leggen in beleid, het een vaste plek te geven in het curriculum of op te nemen in de jaarplanning. Zorg er daarnaast voor dat duurzaamheid voortdurend op de agenda blijft staan, ook wanneer andere onderwerpen de aandacht opeisen.

GEbruik een Whole School Approach (WSA)

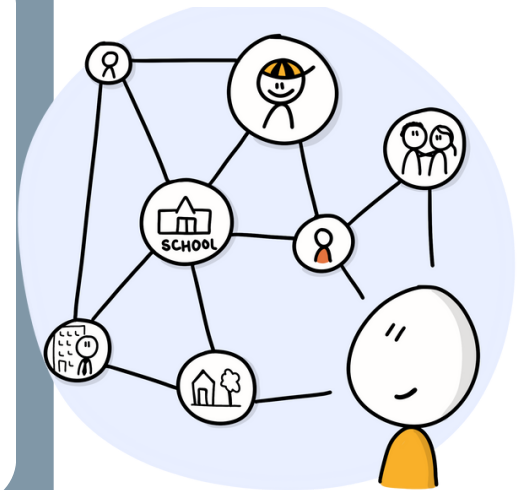
De Whole School Approach is een hulpmiddel voor onderwijsprofessionals om duurzaamheid te verankeren in alle domeinen van de onderwijsinstelling en de samenhang tussen deze domeinen te versterken. Door te werken vanuit de WSA wordt de veranderkracht die je organisatie rijk is benut én vergoot. Kennis, voorbeelden en handige tools bij de Whole School Approach vind je hier: www.wholeschoolapproach.lerenvoormorgen.org.

Voorbeelden van tools waar je als duurzaamheidscoördinator mee aan de slag kunt:

- *Ontwikkel een visie (met collega's en leerlingen)*
- *Eco-Schools (met collega's en leerlingen)*
- *Palet van duurzaamheidscompetenties (alleen en met collega's)*
- *WSA wegwijzer kaartspel (met collega's en leerlingen)*
- *SustainaBul (met het team)*
- *Schoolomgevingskaart (alleen en met collega's en leerlingen)*

ONTWIKKEL EN ONDERHOUD EEN DUURZAAM NETWERK

Duurzaamheidscoördinatoren kunnen duurzame scholen niet alleen realiseren. Zoek verbinding met leerlingen, collega's (onderwijzend en niet-onderwijzend) en externe partners die willen bijdragen aan duurzaamheid op school (zoals andere scholen, netwerken, de gemeente, NDE-centra, bedrijven, ouders en de buurt). Verken hoe je kunt samenwerken en zet anderen in hun kracht vanuit hun eigen rol. Enthousiasme werkt aanstekelijk!

ORGANISEER COMMUNICATIE EN UITWISSELING

Er zijn veel materialen en goede voorbeelden beschikbaar, zowel binnen als buiten de school. Door deze met elkaar te delen, hoeven mensen niet telkens zelf het wiel uit te vinden en kunnen ze zich laten inspireren door bestaande initiatieven. Breng het duurzame netwerk binnen jullie school samen, online of offline, en faciliteer communicatie en uitwisseling.

TAKEN

- Vormt en behoud duurzaamheidsteam van leerlingen, ondersteund door docenten
- Enthousiasmeert, faciliteert en ondersteunt het team om acties te bedenken en uit te voeren
- Betrekt anderen bij de uitvoering van acties bedacht door het team
- Creëert verbinding met externe organisaties om samen te werken met het team
- Eventueel: verkennen en aanvragen subsidies om plannen te bekostigen
- Eventueel: interne en externe communicatie
- Eco-School? Dan ook: afstemming met Eco-Schools begeleider, uitwisseling met andere Eco-Schools en auditaanvragen

DUURZAAMHEIDS- COÖRDINATOR OP LEERLINGNIVEAU

4 UUR PER WEEK

De duurzaamheidscoördinator op leerlingniveau is verantwoordelijk voor het aanjagen van de duurzame bottom-up beweging. Samen met leerlingen wordt er procesmatig gewerkt aan de verduurzaming van de school. Leerlingen staan centraal in dit veranderproces, de coördinator faciliteert voornamelijk.

KENNIS EN VAARDIGHEDEN

- Overbrengen van enthousiasme
- Kunnen verplaatsen in de leefwereld van leerlingen en hen in hun kracht kunnen zetten
- Procesbegeleiding: plannen, organiseren en evalueren
- Proces begeleiden: plannen, organiseren en evalueren
- Basiskennis duurzaamheid en belang hiervan
- Begrijpen van de onderwijspraktijk: primaire proces en organisatiestructuur
- Kan mensen en initiatieven verbinden en is goed in relatiebeheer

EIGENSCHAPPEN

- Intrinsiek gemotiveerd en betrokken
- Houdt van aanpakken
- Positief en een doorzetter
- Wilt zich verdiepen in de WSA, Eco-Schools stappen, professionalisering, goede voorbeelden en financieringsmogelijkheden

DUURZAAMHEIDSCOÖRDINATOR OP SCHOOLNIVEAU

4 UUR PER WEEK

De duurzaamheidscoördinator op schoolniveau is verantwoordelijk voor het aanjagen en borgen van duurzaamheid op de locatie. Deze persoon werkt op integrale wijze, vanuit de Whole School Approach (WSA). De duurzaamheidscoördinator op schoolniveau creëert een veranderproces dat van binnenuit komt, met collega's en leerlingen als drijvende kracht. Dit vergt afstemming met de directie, docententeams en met de coördinator op leerlingniveau.

TAKEN

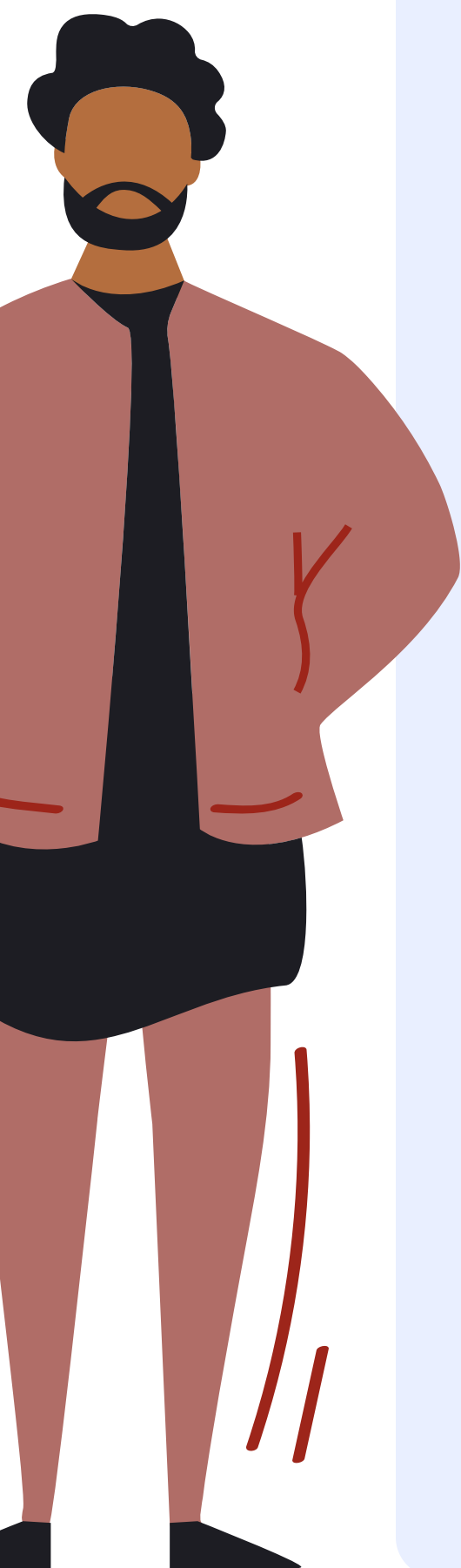
- Agenderen en verankeren duurzaamheid in schoolvisie en -beleid
- Creëert overzicht initiatieven en zorgt voor verbinding tussen doelen op koepel-, school en leerlingniveau
- Brengt duurzaamheid in bij projecten, ontwikkelingen en de jaarplanning
- Betrekt collega's bij duurzaamheid op school vanuit de WSA
- Schakel tussen verschillende collega's in de coördinatie en uitvoering van duurzame projecten
- Organiseert tijd en facilitaire zaken voor uitvoering duurzame projecten
- Stimuleert en draagt bij aan verankering van duurzaamheid in de lessen
- Stimuleert en draagt bij aan professionele ontwikkeling van medewerkers t.a.v. duurzaamheid
- Creëert verbinding met externe organisaties om samen te werken met het team
- Eventueel: verkennen en aanvragen subsidies om plannen te bekostigen
- Eventueel: interne en externe communicatie

KENNIS EN VAARDIGHEDEN

- Overbrengen van enthousiasme
- Op het ene moment voorop kunnen lopen en op het andere moment anderen in hun kracht zetten en ondersteunen
- Kan duurzaamheid borgen in beleid en dit op een gestructureerde manier vertalen naar de praktijk
- Probleemoplossend denken
- Basiskennis duurzaamheid en belang hiervan
- Begrijpen van de onderwijspraktijk: primaire proces en organisatiestructuur
- Kan draagvlak creëren met sensitiviteit op verschillende niveaus, mensen en initiatieven verbinden en is goed in relatiebeheer

EIGENSCHAPPEN

- Intrinsiek gemotiveerd en betrokken
- Houdt van aanpakken
- Positief en een doorzetter
- Toont lef om verandering te realiseren
- Wilt zich verdiepen in de WSA, Eco-Schools stappen, professionalisering, goede voorbeelden en financieringsmogelijkheden

TAKEN

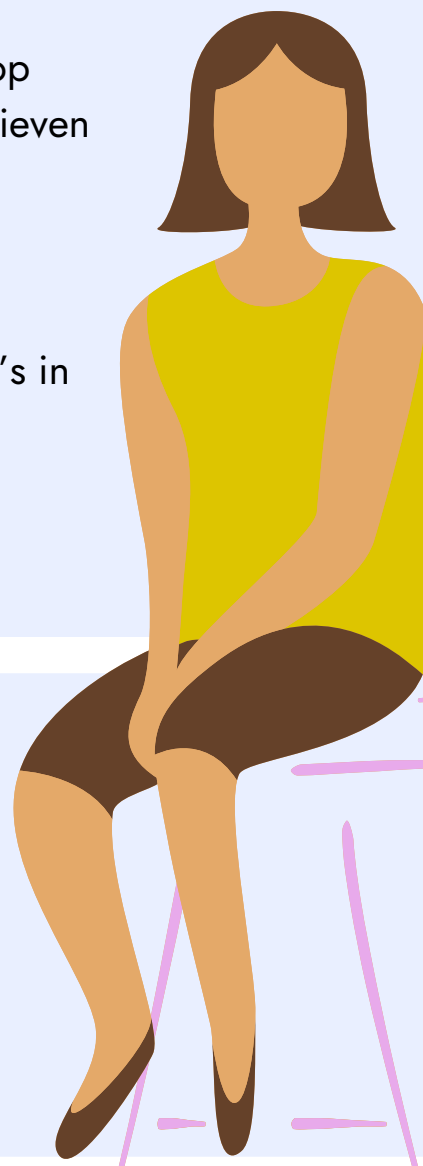
- Bewaakt voortgang koersplan en verbindt met schoolplannen
- Stelt doelen op, stuurt op deze doelen en legt verslag van resultaat
- Houdt zicht op wettelijke verplichtingen en landelijke ontwikkelingen
- Betrekt management scholen bij duurzaamheid en zorgt voor agendering
- Coördineert schooloverstijgende duurzame projecten
- Ondersteunt scholen met WSA toolkit en verbind bottom-up initiatieven aan top-down beleid
- Is sparringpartner en geeft advies aan collega's die werken aan duurzaamheid en breng hen schooloverstijgend in contact om van elkaar te leren
- Kan invallen en ondersteunen op schoolniveau als dit nodig is
- Kent succesfactoren en knelpunten van de scholen en kaart deze aan op bestuurlijk niveau
- Stimuleert en draagt bij aan professionele ontwikkeling van medewerkers t.a.v. duurzaamheid
- Signaleert interne en externe kansen en legt verbindingen om deze te benutten
- Verkent wat andere scholen(koepels) doen en deelt informatie en inspiratie
- Neemt deel aan duurzame netwerken om van elkaar te leren en uit te wisselen
- Creëert verbinding met externe organisaties om samen te werken met het team
- Eventueel: verkennen en aanvragen subsidies om plannen te bekostigen
- Eventueel: interne en externe communicatie

KENNIS EN VAARDIGHEDEN

- Overbrengen van enthousiasme
- Duurzaamheid borgen in beleid en dit op een gestructureerde manier vertalen naar de praktijk
- Het werken aan duurzaamheid koppelen aan verschillende schoolidentiteiten
- Programmatisch werken: doelen stellen, uitvoeren, reflecteren en bijsturen;
- Basiskennis duurzaamheid en belang hiervan
- Begrijpen van de onderwijspraktijk: primaire proces en organisatiestructuur
- Kan draagvlak creëren met sensitiviteit op verschillende niveaus, mensen en initiatieven verbinden en is goed in relatiebeheer
- Kennis heeft over de Whole School Approach (WSA) en ervaring met het ondersteunen en stimuleren van collega's in het werken vanuit een integrale aanpak, bijvoorbeeld met de tools uit de WSA-toolkit.

EIGENSCHAPPEN

- Intrinsiek gemotiveerd en betrokken
- Houdt van aanpakken
- Positief en een doorzetter
- Toont lef om verandering te realiseren

DUURZAAMHEIDSCOÖRDINATOR OP KOEPELNIVEAU

16-24 UUR PER WEEK

De duurzaamheidscoördinator op koepelniveau vervult de rol van strategisch aanjager en ondersteuner van duurzaamheid in beleid en uitvoering voor meerdere scholen binnen een koepel. Daarin borgt deze persoon een integrale aanpak vanuit de Whole School Approach. Ook werkt de duurzaamheidscoördinator aan systematische verankering van duurzaamheid in de organisatie. De duurzaamheidscoördinator op koepelniveau is een waardevolle gesprekspartner en adviseur. Deze rol is erg veelzijdig.

leren
voor
morgen

Deze tool is ontwikkeld door SME in samenwerking met Coöperatie Leren voor Morgen. De tips zijn ontleend aan de resultaten van een pilot rondom duurzaamheidscoördinatie die is uitgevoerd onder zes Eco-Schools in het voortgezet onderwijs.